

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

RPO-722897-IV/13/MSu

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 22 551 77 00
Fax 22 827 64 53

P.K. Bachanick
SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 18.02.13
nr. 1420 podpis. *[Signature]*

Warszawa, 14.11.2013

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 15.02.2013r

nr. 750 podpis. *M. Piłceć*

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu Rzeczypospolitej

Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

W nawiązaniu do pisma z dnia 16 stycznia 2013 roku, dotyczącego oświadczenia złożonego przez Pana Senatora Grzegorza Wojciechowskiego wraz z innymi senatorami podczas 25. posiedzenia Senatu RP w dniu 9 stycznia 2013 roku, przesyłam Panu Marszałkowi, wyrażone w piśmie do Pana Senatora Grzegorza Wojciechowskiego, stanowisko Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie przejęcia na rzecz Skarbu Państwa jezior należących do majątków ziemskich objętych Dekretem PKWN o reformie rolnej oraz ujawnienia prawa własności w księdze wieczystej. Jednocześnie informuję, że tożsame stanowisko zostało przesłane pozostałym senatorom, którzy przyłączyli się do oświadczenia złożonego przez Pana Senatora Grzegorza Wojciechowskiego.

Łoza wyrosła z szewca

Jana Jipca

Załącznik:

- stanowisko Rzecznika Praw Obywatelskich przesłane Panu Senatorowi Grzegorzowi Wojciechowskiemu

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

RPO-722897-IV/13/MSu

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 22 551 77 00
Fax 22 827 64 53

Warszawa,

14. 11. 2013 ✓

Pan
Grzegorz Wojciechowski
Senator Rzeczypospolitej Polskiej
ul. Wiejska 6
00-902 Warszawa

Szanowny Panie Senatorze,

W odpowiedzi na oświadczenie złożone przez Pana Senatora na 25. posiedzeniu Senatu RP w dniu 9 stycznia 2013 roku, przedstawiam następujące stanowisko Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie Pana Mieczysława M. [REDACTED] dotyczącej zwrotu trzech jezior w powiecie włodawskim, które miały zostać nielegalnie przejęte na rzecz Skarbu Państwa w 1947 r. na podstawie Dekretu PKWN o reformie rolnej.

Należy na wstępie wyjaśnić, że Pan M. [REDACTED] zgłosił się do Rzecznika w roku 1997. W tym samym roku sprawa z wniosku Pana M. [REDACTED] została zakończona. W związku z postanowieniami ustawy z dnia 4 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (tekst jednolity: Dz.U. z 2011 r., Nr 123, poz. 698 ze zm.), sprawie tej został nadany już status wybrakowanej, a zatem jej akta uległy fizycznemu zniszczeniu. Wobec braku dokumentów nie można odtworzyć stanu faktycznego tej sprawy ani też stanowiska Rzecznika.

Rzecznik Praw Obywatelskich pragnie zwrócić uwagę Pana Senatora na okoliczność wskazaną w Oświadczeniu, mianowicie fakt, iż Sąd Najwyższy orzekał już w sprawie wpisu w księdze wieczystej. Przytaczając za Panem Senatorem okoliczności sprawy, sąd pierwotnie wpisał jako właścicieli jezior spadkobierców właścicieli mienia przejętego na mocy Dekretu na rzecz Państwa, następnie jednak sąd – już w postępowaniu odwoławczym – wpisał prawo własności przysługujące Skarbowi Państwa. Dla sformułowania odpowiedzi na wystąpienie Pana Senatora znaczenie ma przede wszystkim brak ustawowych kompetencji Rzecznika do wzruszenia orzeczenia wydanego przez Sąd Najwyższy. Podejmowanie jakichkolwiek interwencji jest na tym etapie sprawy niemożliwe.

Odnosząc się natomiast do wątpliwości, jakie budzi w Panu treść orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2000 r., sygn. akt III CKN 495/98, iż nie jest rolą sądu dokonywanie merytorycznej oceny prawidłowości i zasadności treści zaświadczenia będącego podstawą dokonania wpisu, pragnę wyjaśnić, że orzeczenie to zapadło w toku tzw. postępowania wieczystoksięgowego, które ma charakter postępowania rejestrowego, gdzie rola sądu jest ograniczona. Zgodnie z art. 626⁸ § 2 k.p.c., rozpoznając wniosek o wpis, sąd bada jedynie treść i formę wniosku, dołączonych do wniosku dokumentów oraz treść księgi wieczystej. Sąd Najwyższy w powołanym postanowieniu stwierdził, że sąd wieczystoksięgowy, rozpoznając wniosek o dokonanie wpisu prawa własności, może badać wyłącznie uprawnienie wnioskodawcy do występowania z wnioskiem oraz wymaganą formę i treść wniosku. Nie ma natomiast prawa wnikać w to, czy samo zaświadczenie było merytorycznie prawidłowe. Rolą sądu była co najwyżej ocena pisma pod kątem poprawności formalnej (właściwość organu wydającego zaświadczenie, kompletność podpisów etc.). Analogiczne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 25 lipca 2001 r., sygn. akt I CKN 233/99. Wywód Sądu sprowadzał się do stwierdzenia, że w postępowaniu wieczystoksięgowym sąd nie ocenia, komu w rzeczywistości przysługuje własność i czy dokonanie wpisu zgodnego z wnioskiem nie doprowadzi do niezgodności stanu prawnego ujawnionego w księdze wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym.

Jakiegokolwiek jednak stanowisko Rzecznik zająłby w zakresie interpretacji przepisu art. 626⁸ § 2 k.p.c., istotne jest, że omawiana sprawa była rozpatrywana przez Sąd Najwyższy, który orzekł ostatecznie w sprawie. Ponieważ Rzecznikowi znany jest stan faktyczny sprawy o wpis w księdze wieczystej jedynie w zakresie wynikającym z treści uzasadnienia spornego postanowienia SN i nie dysponuje żadnym materiałem dowodowym, który byłby pomocny w ustaleniu okoliczności tejże sprawy, trudno jest wskazać, jakie środki prawne mógłby obecnie podjąć Pan M [REDACTED] by skutecznie bronić swoich praw w sytuacji, jaka powstała po wydaniu orzeczenia przez Sąd Najwyższy (jak np. wniosek o stwierdzenie nieważności orzeczenia administracyjnego, pozew o uzgodnienie treści księgi wieczystej itp.).

Niezależnie od powyższego Rzecznik Praw Obywatelskich zwraca uwagę, że o ile przedmiotowe jezioro ma status tzw. publicznej wody płynącej, podejmowanie jakichkolwiek działań w celu przywrócenia własności prywatnej będzie prawnie bezskuteczne z uwagi na treść art. 10 ust. 1a ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 r., Nr 145 ze zm.). Przepis ten stanowi między innymi, że śródlądowe wody powierzchniowe płynące oraz wody podziemne stanowią własność Skarbu Państwa.

Łęgorz porzucanie